

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

**Гуманітарний факультет
Кафедра українознавства, культури та документознавства**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор - проректор з
науково-педагогічної роботи

_____ Б.О. Коробко
«   » _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ СТУДІЇ»
(назва навчальної дисципліни)

підготовки бакалавра
(назва ступеня вищої освіти)
спеціальності 014 Середня освіта
(шифр і назва спеціальності)

**Полтава
2019 рік**

Робоча програма «Соціально-політичні студії» для студентів спеціальності 014 Середня освіта. Складена відповідно до освітньо-професійної програми бакалавра «Середня освіта (англійська мова і друга іноземна мова), 15 с.

Розробник: Чернишов В.В., к.філос.н., доцент

Погоджено

Керівник групи забезпечення спеціальності _____ Балацька О.Л.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри українознавства, культури та документознавства

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри українознавства, культури та документознавства _____ Передерій І.Г.

«__» _____ 20__ року

Схвалено навчально-методичною радою інституту (факультету)

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Голова навчально-методичної ради _____ (Алясв Г.Є.)

«__» _____ 20__ року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування Показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання денна	форма навчання заочна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта</u>	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 30			
Модулів – 1	Спеціальність <u>014 Середня освіта</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		3-й	-
		Семестр	
		5-й	-
Індивідуальне завдання – не передбачено.	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	Лекції	
		16 год.	-
		Семінарські	
		14 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
Індивідуальна робота:			
-			
Вид контролю:			
диференційований залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30/60

для заочної форми навчання – -/-

2. Мета навчальної дисципліни

Соціально-політичні студії є важливою частиною суспільної, політичної та наукової культури XXI століття. Сьогодні, як ніколи раніше, вони активно допомагають описати й пояснити цілий ряд актуальних суспільно-політичних феноменів, не менш важливою є їх роль у прийнятті життєво важливих рішень, як на особистісно-громадянському (соціальному) рівні, так і на державному (політичному) рівні, а отже знання головних принципів соціально-політичних студій є нагально необхідним будь-якій сучасній людині, тим більше випускниці чи випускнику університету.

Курс «Соціально-політичні студії» має на меті ознайомлення студентів з історією, теорією та практикою соціально-політичних студій у соціально-політичному горизонті. Особливу увагу в межах курсу приділено базовим принципам та практикам сучасного соціально-політичного життя.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни є засвоєння інших дисциплін гуманітарного, філософського та суспільного циклів, зокрема з такими навчальними дисциплінами як «філософія», «історія», «логіка», «релігієзнавство», «соціологія», «політологія», «етика та естетика», а також рештою дисциплін гуманітарного, математичного і суспільного циклів.

Базується на шкільних курсах дисциплін «Історія», «Людина і світ», «Культурознавство» та ін.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Вивчення дисципліни «Основи соціології» робить внесок у формування інтегральної компетентності, яку мають набути студенти, а саме: здатності розв'язувати складні задачі та комплексні проблеми в галузі освіти, філології та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики. А також сприяє набуттю студентами загальних і фахових компетентностей, зокрема таких як: здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, а також знання та пояснення; здатність бути критичним і самокритичним, конструктивно сприймати критику; здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел, самостійного навчання; здатність працювати в команді та самостійно, генерувати нові ідеї; здатність толерантно співіснувати у мультикультурному суспільстві; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність аналізувати й прогнозувати навчальну діяльність учнів, а також професійну діяльність, застосовувати сучасні методи та освітні технології навчання; здатність використовувати на практиці професійні знання й практичні навички в галузі лінгвістики, літературознавства, педагогіки, вікової та педагогічної психології, методики навчання іноземних мов, оперувати науковою термінологією; здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення: правильна постановка дихання, розвиток голосу, чітка та зрозуміла дикція, нормативна орфоєпія; здатність спрямовувати експресивні, емоційні, логічні засоби мови для досягнення запланованого прагматичного результату; здатність знаходити та використовувати інформацію з різних джерел (електронних, письмових й усних) у професійній діяльності, створювати сучасне навчально-методичне забезпечення для проведення занять.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
60-63	Е	Достатньо	Студент має певні знання матеріалу, передбаченого робочою програмою, володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використання м основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- залік;
- стандартизовані тести;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціально-політичні студії

Тема 1. Предмет, метод і структура суспільно-політичних студій

Політика у повсякденному житті суспільства. Що таке політика? Розмаїття підходів до суспільно-політичних студій. Традиційна політологія. Соціальна наука та політика. Школи суспільно-політичної думки. Теорії, моделі й парадигми сучасних соціально-політичних студій. Радикальна та постмодерна критика.

Тема 2. Суспільно-політичні системи

Держава та суспільство. Бездержавні політичні утворення: родоплемінне суспільство. Феодалізм: безнаціональні держави (королівства, царства, імперії). Нації та держави. Національна держава та суверенітет. Міжнаціональна політика. Наднаціональна політика: міжнародні інституції. Багатонаціональні утворення та «глобалізація». Політика як всесвітня діяльність.

Семінарське заняття 1.

Тема 3. Базові поняття

Людська природа, суспільство і політика. Чи існує необхідність у існуванні держави? Чому ми маємо слухатись державу? Проблема природи авторитету. Що таке справедливість? Індивідуалізм проти колективізму. Права: природні, людські, законні. Проблема рівності. Негативна та позитивна свобода. Дослідження соціально-політичних понять.

Семінарське заняття 2.

Тема 4. Суспільно-політичні ідеології

Суспільно-політичні ідеології. «Праві» та «ліві». Стара форма «правої» ідеології: монархізм. Праворадикальні ідеології: нацизм та фашизм. «Ліві» ідеології. Марксизм. Ліворадикальні ідеології: марксизм-ленінізм, сталінізм. Інші різновиди марксизму. Інші радикальні ідеології (радикалізм): радикальний теїзм (католицький, протестантський, ісламський). Політичний радикалізм: екологи, феміністки, тощо. Лібералізм. Консерватизм. Тетчеризм та неоконсер-

ватизм. Християнська демократія. Соціалізм та соціальна демократія. Комунітаризм (ком'юнітаризм) і «третій шлях».

Семінарське заняття 3.

Тема 5. Суспільно-політичні процеси

Поняття «політична ідентичність». Політична соціалізація і політична культура. Містечковість (локалізм), етніцизм, націоналізм, расизм, релігійні ідентичності, універсалізм. Расові, етнічні, релігійні конфлікти. Домінування, асиміляція й соціальний плюралізм. Еліти, класи та соціальний плюралізм. Поняття «соціально-політичні зміни». Державні перевороты та революції. Терор і тероризм. Класові конфлікти у ХХІ ст. Постіндустріальна політика – це інформаційна політика? Лінії суспільно-політичних розломів: «Схід» проти «Заходу» та «Північ» проти «Півдня».

Семінарське заняття 4.

Тема 6. Держава та суспільно-політичні режими

Типи держави. Демократія, суспільство добробуту та ринок. Форми представницької демократії. Військова демократія. Громадянська автократія. Тоталітарний режим. Нацистський режим. Радянський режим. Ісламський режим – розрив шаблону? Багаторівневий режим. Європейські політичні інституції. Місцеве самоуправління.

Семінарське заняття 5.

Тема 7. Демократія

Що таке демократичне управління? Пряма та представницька демократія. «Правила гри». Виборчі системи. Законодавець. Виконавець. Судочинець. Конституції і конституціоналізм. Права і конституції. Плюралістична політика. Корпоративізм. Централізація. Політична комунікація. Політичні партії. Політичний маркетинг. Зацікавлені групи. Засоби масової інформації (мас-медіа). Інтернет. Демократія і спілкування.

Семінарське заняття 6.

Тема 8. Суспільно-політична діяльність

Суспільно-політична діяльність: проблеми та їх розв'язання. Обрання механізму прийняття рішень. Обрання механізмів соціальних механізмів прийняття рішень. Справа за ринком. Проблеми прийняття ринкових рішень. Добровільні організації. Раціональне ведення суспільно-політичної діяльності: бюрократія. Проблеми «раціонального» ведення суспільно-політичної діяльності. Зростання необхідності прийняття рішень. Прогрес у суспільно-політичній діяльності. Упровадження суспільно-політичної діяльності. Управління місцевою соціально-політичною діяльністю. Багаторівневе управління. Оцінка суспільно-політичної діяльності. Моніторинг суспільно-політичної діяльності. Оцінка результатів суспільно-політичної діяльності: розподіл благ та надходжень. Політичні акції.

Семінарське заняття 7.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових Модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						заочна форма					
	усього	У тому числі					Усього	у тому числі				
		Л	П	Лаб	Інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Суспільно-політичні студії												
Вступ	2	2					-					
Тема 1. Предмет, метод і структура суспільно-політичних студій	12	1	1				10	-				
Тема 2. Суспільно-політичні системи	10	1	1				8	-				
Тема 3. Базові поняття	11	2	2				7	-				
Тема 4. Суспільно-політичні ідеології	11	2	2				7	-				
Тема 5. Суспільно-політичні процеси	11	2	2				7	-				
Тема 6. Держава та суспільно-політичні режими	11	2	2				7	-				
Тема 7. Демократія	11	2	2				7	-				
Тема 8. Суспільно-політична діяльність	11	2	2				7	-				
Разом за змістовим модулем 1	90	16	14				60	-				
Усього годин	90	16	14				60	-				

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми	Кількість годин для заочної форми
1	Предмет, метод і структура суспільно-політичних студій. Суспільно-політичні системи 1. Політика у повсякденному житті суспільства. Різні визначення політики. 2. Суспільно-політичні студії: школи, теорії, моделі й парадигми. 3. Держава та суспільство. 4. Історичні типи суспільно-політичної організації та її сучасний стан.	2	-
2	Базові поняття 1. Людська природа, суспільство і політика. 2. Держава: проблема авторитету. 3. Проблема справедливості. 4. Права: природні, людські, законні. 5. Проблема рівності. 6. Проблема свободи.	2	-
3	Суспільно-політичні ідеології 1. Суспільно-політичні ідеології. «Праві» та «ліві». 2. «Праві» ідеології: монархізм, нацизм, фашизм, тощо.	2	-

	3. «Ліві» ідеології: марксизм, марксизм-ленінізм, сталінізм, інші різновиди марксизму. 4. «Радикалізм»: радикальний теїзм (католицький, протестантський, ісламський), екологи, феміністки, тощо. 5. Лібералізм та консерватизм. Тетчеризм та неоконсерватизм. 6. Християнська демократія. 7. Соціалізм та соціальна демократія. 8. Комунітаризм (ком'юнітаризм) і «третій шлях».		
4	Суспільно-політичні процеси 1. Поняття «політична ідентичність». 2. Політична соціалізація і політична культура. 3. Соціально-політичні конфлікти. 4. Домінування, асиміляція й соціальний плюралізм. 5. Суспільно-політичні зміни. 6. Постіндустріальна політика.	2	-
5	Держава та суспільно-політичні режими 1. Типи держави. 2. Демократія та її форми. 3. Альтернативи демократії. 4. Багаторівневий режим. 5. Європейські політичні інституції та місцеве самоуправління.	2	-
6	Демократія 1. Демократичне управління. Пряма та представницька демократія. «Правила гри». 2. Виборчі системи. 3. Розподіл влади. 4. Конституції і конституціоналізм. Корпоративізм. 5. Політична комунікація. Політичні партії. Політичний маркетинг. 6. Зацікавлені групи.	2	-
7	Суспільно-політична діяльність 1. Суспільно-політична діяльність. 2. Механізми прийняття рішень. 3. Прогрес у суспільно-політичній діяльності. 4. Упровадження суспільно-політичної діяльності. 5. Моніторинг та оцінка суспільно-політичної діяльності та її результатів. Розподіл благ та надходжень. Політичні акції.	2	-
	Усього	14	-

10. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми	Кількість годин для заочної форми
	Практичні заняття не передбачені		

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми	Кількість годин для заочної форми
	Лабораторні заняття не передбачені		

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання диференційованого заліку за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми	Кількість годин для заочної форми
1	Політика у повсякденному житті суспільства. Різні підходи до суспільно-політичних студій: традиційна політологія, соціальна наука та політика, тощо. Сучасні школи суспільно-політичної думки. Теорії, моделі й парадигми сучасних соціально-політичних студій. Радикальна та постмодерна критика суспільно-політичної думки.	4	-
2	Держава та суспільство. Бездержавні політичні утворення: родоплемінне суспільство. Феодалізм: безнаціональні держави (королівства, царства, імперії). Нації та держави. Національна держава та суверенітет. Міжнаціональна політика. Наднаціональна політика: міжнародні інституції. Багатонаціональні утворення та «глобалізація». Політика як всесвітня діяльність.	8	-
3	Людська природа, суспільство і політика. Чи існує необхідність у існуванні держави? Чому ми маємо слухатись державу? Проблема природи авторитету. Що таке справедливість? Індивідуалізм проти колективізму. Права: природні, людські, законні. Проблема рівності. Негативна та позитивна свобода. Дослідження соціально-політичних понять.	7	-
4	Суспільно-політичні ідеології. «Праві» та «ліві». Стара форма «правої» ідеології: монархізм. Праворадикальні ідеології: нацизм та фашизм. «Ліві» ідеології. Марксизм. Ліворадикальні ідеології: марксизм-ленінізм, сталінізм. Інші різновиди марксизму. Інші радикальні ідеології (радикалізм): радикальний теїзм (католицький, протестантський, ісламський). Політичний радикалізм: екологи, феміністки, тощо. Лібералізм. Консерватизм. Тетчеризм та неоконсерватизм. Християнська демократія. Соціалізм та соціальна демократія. Комунітаризм (ком'юнітаризм) і «третьої шлях».	7	-
5	Поняття «політична ідентичність». Політична соціалізація і політична культура. Містечковість (локалізм), етніцизм, націоналізм, расизм, релігійні ідентичності, універсалізм. Расові, етнічні, релігійні конфлікти. Домінування, асиміляція й соціальний плюралізм. Еліти, класи та соціальний плюралізм.	7	-

	Поняття «соціально-політичні зміни». Державні перевороти та революції. Терор і тероризм. Класові конфлікти у ХХІ ст. Постіндустріальна політика – це інформаційна політика? Лінії суспільно-політичних розломів: «Схід» проти «Заходу» та «Північ» проти «Півдня».		
6	Типи держави. Демократія, суспільство добробуту та ринок. Форми представницької демократії. Військова демократія. Громадянська автократія. Тоталітарний режим. Нацистський режим. Радянський режим. Ісламський режим – розрив шаблону? Багаторівневий режим. Європейські політичні інституції. Місцеве самоуправління.	7	-
7	Що таке демократичне управління? Пряма та представницька демократія. «Правила гри». Виборчі системи. Законодавець. Виконавець. Судочинець. Конституції і конституціоналізм. Права і конституції. Плюралістична політика. Корпоративізм. Централізація. Політична комунікація. Політичні партії. Політичний маркетинг. Зацікавлені групи. Засоби масової інформації (мас-медіа). Інтернет. Демократія і спілкування.	7	-
8	Суспільно-політична діяльність: проблеми та їх розв'язання. Обрання механізму прийняття рішень. Обрання механізмів соціальних механізмів прийняття рішень. Справа за ринком. Проблеми прийняття ринкових рішень. Добровільні організації. Рациональне ведення суспільно-політичної діяльності: бюрократія. Проблеми «раціонального» ведення суспільно-політичної діяльності. Зростання необхідності прийняття рішень. Прогрес у суспільно-політичній діяльності. Упровадження суспільно-політичної діяльності. Управління місцевою соціально-політичною діяльністю. Багаторівневе управління. Оцінка суспільно-політичної діяльності. Моніторинг суспільно-політичної діяльності. Оцінка результатів суспільно-політичної діяльності: розподіл благ та надходжень. Політичні акції.	7	-
	Разом	60	-

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання використовуються під час лекцій, семінарських занять, індивідуальних та групових консультацій.

Під час проведення лекцій та семінарських занять використовуються такі словесні методи як розповідь і пояснення.

До числа наочних методів, які застосовуються при викладанні дисципліни, належать: ілюстрація, демонстрація.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєннями студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час семінарських занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного

контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому семінарському занятті. Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі диференційованого заліку.

Контрольні питання з дисципліни «Соціально-політичні студії»

1. Поясніть спільні риси і відмінності теорії суспільного договору у Т.Гоббса, Дж.Локка та Ж.-Ж.Руссо.
2. Сформулюйте наукові і суспільні передумови виникнення політології як окремої наукової дисципліни.
3. Визначте основні ідеї політичних вчень В.Липинського і Д.Донцова. Поясніть відмінності в їх теоріях нації.
4. Поясніть спільні риси і відмінності між консерватизмом і неоконсерватизмом.
5. Поясніть спільні риси і відмінності між лібералізмом і соціальним лібералізмом.
6. Наведіть відмінності комуністичної і соціал-демократичної ідеологій.
7. Поясніть, що мається на увазі, коли йдеться про "публічний" та "ієрархічний" характер політики.
8. Сформулюйте функції політичної влади. Що означає така функція політичної влади, як "соціально-політичне цілеспрямовання" і яке її значення?
9. Що означає поняття "легітимність" влади, і чим політична легітимність відрізняється від легітимності (легальності) правової?
10. Поясніть різницю між традиційним, харизматичним і раціонально-легальним шляхами легітимізації влади.
11. Дайте визначення понять "політична влада" і "державна влада" та поясніть співвідношення між ними.
12. Назвіть основні механізми економічної політики держави в ринковому суспільстві.
13. Дайте визначення поняттям: "тіньова економіка", "корупція".
14. Дайте визначення поняттям: "громадянське суспільство", "громадянська компетентність".
15. Поясніть структуру політичної системи суспільства.
16. Поясніть різницю між поняттями: "олігархія" і "плутократія"; "демократія" і "охлократія".
17. Поясніть різницю між поняттями "авторитарний режим" і "тоталітарний режим".
18. Поясніть співвідношення поняття держави як країни і держави як форми організації політичної влади.
19. Які ознаки характеризують поняття "суверенітет"? Хто вперше розробив теорію суверенітету?
20. Сформулюйте зміст принципу поділу влади та його значення.
21. Які головні функції сучасного парламенту? Що таке "бікамералізм" (наведіть приклади)?
22. Назвіть основні характеристики українського парламенту (структура, кількість депутатів, термін повноважень, система виборів).
23. Поясніть різницю між трьома основними шляхами легітимізації президентської влади. У якій спосіб відбуваються вибори Президента України і на який термін?
24. Поясніть різницю між моделлю сильної президентської влади і режимом прямого президентського правління. Що таке "імпічмент"?

25. Назвіть основні ознаки монархії як форми державного правління і наведіть приклади сучасних монархій (не менше п'яти).
26. Назвіть спільні риси та основні відмінності між президентською та парламентською республіками.
27. Як і у зв'язку з чим змінювалась форма правління в Україні в 2006, 2010 та 2014 роках?
28. Поясніть відмінність між поняттями "форма державного правління" та "форма державного устрою".
29. Поясніть основні відмінності між унітарною державою та федерацією як формами державного устрою, наведіть приклади (не менше трьох).
30. Дайте визначення поняття "місцеве самоврядування" і назвіть основні органи місцевого самоврядування в Україні.
31. Поясніть різницю між концепціями юридичного позитивізму і природного права.
32. У чому суть Конституції як особливого типу політико-юридичного документу? Які існують особливі застереження щодо її прийняття або змін?
33. Які події конституційного процесу в Україні відбувались у 1996, 2000, 2004, 2010 та 2014 роках?
34. Якими є основні характеристики поняття "правова держава"?
35. Якими є основні характеристики поняття "соціальна держава"?
36. Поясніть відмінність між поняттями "правосвідомість" і "правовий нігілізм".
37. З чим пов'язано виникнення політичних партій як нового типу політичних організацій у ХІХ ст.? Якими є конститутивні ознаки сучасних політичних партій?
38. Поясніть відмінності між партіями парламентського типу і партіями авангардного типу.
39. Назвіть, які політичні партії перемогли на виборах до Верховної Ради України на виборах 2012 і 2014 років за партійними списками.
40. Порівняйте поняття "безпосередня демократія" і "представницька демократія", наведіть приклади.
41. Поясніть такі принципи демократії, як "плюралізм" та "гласність". Якими мають бути межі гласності та свободи слова?
42. Поясніть і порівняйте кількісні принципи голосування.
43. Поясніть відмінності між мажоритарною і пропорційною виборчими системами.
44. Поясніть сенс і основні положення закону М. Дюверже.
45. За якою системою відбувались вибори до Верховної Ради України в 2006, 2007, 2012, 2014 та 2019 роках? Які вибори були черговими, а які – позачерговими?

16. Розподіл балів, які отримують студенти для диференційованого заліку:

Поточне оцінювання, тестування та самостійна й індивідуальна робота								Індивідуальні завдання	Диференційований залік	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
10	10	10	10	10	10	10	10	0	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре

74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них: при семестровому контролі у вигляді диференційованого заліку на поточний контроль відведено 80 балів (для допуску до диференційованого заліку необхідно мати не менше 35 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином (розподіл орієнтовний):
- робота на семінарських заняттях (відповіді на семінарах, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 80 балів.

Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є диференційований залік. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка»

17. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки до семінарських занять.
3. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни.
4. Правила модульно-рейтингового оцінювання знань із навчальної дисципліни.

18. Рекомендована література

Базова

1. Аляєв Г. Є. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Вид. 3-тє, випр. та доп. – Полтава: АСМІ, 2012. – 320 с.
2. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія: Навч. посібн. – 7-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 415 с.
3. Політологія: Підручник. 3-тє вид., перероб., доп. / За ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 567 с.
4. Handbook of Politics: State and Society in Global Perspective / Kevin T. Leicht and J. Craig Jenkins eds. New York: Springer, 2010. – 668 p.

5. Harrison, Lisa. *Politics: the Key Concepts* / Lisa Harrison, Adrian Little, Edward Lock. London, New York: Routledge, 2015. – 206 p.
6. Minogue, Kenneth. *Politics: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press, 1995, 2000. – 118 p.
7. Organski, A.F.K. *World Politics* (2nd ed.). New York: Alfred A. Knopf, 1968. – 525 p.
8. *Political Theories for Students* / Matthew Miskelly and Jane Noce eds. Detroit, New York, San Diego, San Francisco, Boston, New Heaven Conn., Waterville, Maine, London, Munich: Gale Group, Thompson Learning, 2002. – 429 p.
9. *Social and Political Philosophy: Readings from Plato to Gandhi* / John Somerville and Ronald E. Santoni eds. New York: Anchor Books, 1963. – 369 p.
10. Tansey, Stephen D. *Politics: the Basics* / Stephen D. Tansey and Nigel Jackson (4th ed.). – London, New York: Routledge, 2008. – 280 p.

Допоміжна

1. Дмитренко М. А. Політична система України: розвиток в умовах глобалізації та інформаційної революції : [монографія]. – К.: Ун-т «Україна», 2011. – 820 с
2. Європейський Союз: економіка, політика, право : енцикл. слов. [Андрєєва О. М. та ін. ; редкол.: В. В. Копійка (голова) та ін.]. – К. : Київський університет, 2011. – 367 с.
3. Політична наука. Методи досліджень : підручник / за ред. О. А. Габрієляна. – К. : Академія, 2012. – 317 с.
4. Політологічний енциклопедичний словник / Інститут держави і права НАН України ім. В. М. Корецького / Ю. С. Шемшученко (відп. ред.), В. П. Горбатенко (упоряд.). – 2. вид., доп. і перероб. – К.: Генеза, 2004. – 735 с.
5. Політологія: відповіді на питання екзаменац. білетів. : навч. посіб. / за ред. д-ра політ. наук, проф. В. Ф. Цвиха. – К. : Знання, 2012. – 374 с.
6. Політологія: навч. посіб. / за заг. ред. д-ра іст. наук, проф. М. П. Гетьманчука. – К. : Знання, 2011. – 415 с.
7. Політологія. Навчально-методичний комплекс: Підручник / За ред. проф. Ф. М. Кирилюка. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 704 с.
8. Політологія: підручник / М. М. Вегеш (ред.). — 3-тє вид., перероб. і доповн. — К.: Знання, 2008. — 384 с.
9. Прикладна політологія: навч. посіб. / В. П. Горбатенко (ред.). — К.: Академія, 2008. — 472 с.
10. Рудич Ф.М. Політологія: Підручник. – К.: Либідь, 2005. – 480 с.
11. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник. – К.: Либідь, 2005. – 576 с.
12. Юрій М. Ф. Політологія: Підручник. – К.: Дакор, КНТ, 2006. – 416 с.

19. Інформаційні ресурси

1. Робоча програма «Соціально-політичні студії» для студентів спеціальності 014 Середня освіта. Складена відповідно до освітньо-професійної програми бакалавра «Середня освіта (англійська мова і друга іноземна мова), 15 с.
В.В. Чернишов
(Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).
2. Аляєв Г. Є. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Вид. 3-тє, випр. та доп. – Полтава: АСМІ, 2012. – 320 с.
Г.Є.Аляєв.
(Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).
3. Методичні вказівки до семінарських занять із дисципліни «Політологія» для студентів усіх напрямів підготовки / Г.Є.Аляєв. – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – 20 с.
Г.Є.Аляєв
(Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).
4. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт із дисципліни «Політоло-

гія» для студентів заочної форми навчання всіх напрямів підготовки / Г.Є.Аляєв, О.В.Горбань. – Полтава: ПолтНТУ, 2013. – 12 с.

Г.Є.Аляєв, О.В.Горбань

(Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).

5. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Політологія» (Тема 8. Держава як головний інструмент політичної влади) для студентів усіх напрямів підготовки та форм навчання / А.Л.Янко. – Полтава: ПолтНТУ, 2014. – 26 с.

А.Л.Янко

(Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).

6. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Політологія» (Тема 3. Історія політичної думки України. Полтавщина / А.Л.Янко. – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – 27 с.

А.Л.Янко

(Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).

7. Методичні вказівки до самостійної роботи із дисципліни «Політологія» (Тема 11. Демократія як політичне явище. Вибори і виборчі системи) для студентів усіх напрямів підготовки / А.Д.Забара. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 14 с.

А.Д.Забара

(Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).

8. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Політологія» для студентів усіх напрямів підготовки та форм навчання. Тема 9. Політика і право. Правова держава / А.Л.Янко. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 27 с.

А.Л.Янко

(Електронна версія в електронній бібліотеці ПолтНТУ).